

Van dik hout en spring-planken

M. P. C. M. van Schendelen

In zijn polemische bezorgdheid om een mogelijke springplankreputatie van Kamerleden tracht Vondeling van dik hout wel erg veel planken te zagen. Hij leest in het artikel van Van der Paardt en mij, waar hij zich onder andere tegen afzet, heel wat meer dan er staat. Daarom volgt hieronder (mede namens Van der Paardt) mijn korte repliek.

(1) *Van Maarseveen 'vrijmoedig en kras, ja rond-uit fout'?* — De verdediging van Van Maarseveen is wel erg gemakkelijk. Deze kon namelijk van ons artikel niets geweten hebben omdat dit later geschreven (doch eerder gepubliceerd) is dan het zijne. Dat het tegendeel van dit feit 'blijkt uit zijn woordkeus' is dus wel 'erg vrijmoedig en kras, ja ronduit fout'.

(2) *Ongewilde doorstroming van kamerleden* — Vondeling schrijft dat veel vertrek van kamerleden ongewild is. Wat wil hij daarmee zeggen? Wijzelf hebben de faktor van de verkiezingen eveneens genoemd, zelfs in de eerste alinea, en verbinden mede daaraan slechts de conclusie dat het aanbod van parlementaire posities de laatste jaren sterk vergroot is. Zomin als men uit vrijwillig vertrek uit de kamer zonder meer carrière-motieven mag concluderen, zomin mag men het tegendeel suggereren bij ongewild vertrek.

(3) *Van Heek c.s. achterhaald?* — Vondeling heeft gelijk als hij stelt dat 'het aanleggen van een nieuwe maatstaf best eens tot andere uitkomsten zou kunnen leiden'. Dat kan inderdaad. Zulk een nieuwe maatstaf ontbreekt echter. De batterij van 56 (en niet 57) beroepen, die Van Heek noemt (blz. 25-26 aldaar) moet dan ook met gepaste voorzichtigheid gehanteerd en geïnterpreteerd worden. Dat is door ons op meerdere wijzen gedaan en ter plekke antwoord (noot 3 aldaar). Ten eerste is, zoals ook Van Heek, Van Braam, Van Tulder, Daalder en anderen deden, gewerkt met een nadere zesdeling. Ten tweede is afgezien van zogenaamde stijgingssprongen. Ten derde hebben wij zoals ook bijvoorbeeld Daalder doet (Acta Politica, 1970, 315) de 'zekere lancunes... zoveel mogelijk op basis van analogie trachten op te lossen'.

(4) *Tweede Kamer: carrièrekanaal of -halte?* — Wij hebben een before-after methode gebruikt: het beroep *na* kamerlidmaatschap vergeleken met dat *ervoor*. Vondeling pleit voor een tussenstap waarbij het kamerlidmaatschap zelf als een soort

carrièrehalte (door hem overigens nota bene zwáár) gewogen wordt. Dat vereist echter een andere probleemstelling. Ons ging het slechts om de vraag of de Tweede Kamer een weg is, waarlangs men qua beroep kan stijgen en niet of het parlementaire tussenstation zelf ook een beroepsstijging impliceert. Overigens is Vondeling's nieuwe probleemstelling en voorlopige antwoord wel bijzonder interessant.

(5) *Dataverzameling en Leidse voorbeelden* — Wij hebben onze gegevens geput uit 'Parlement en Kiezer' en een eigen dataverzameling. Vondeling schrijft dat 'de betrokkenen niet persoonlijk benaderd zijn' en dat zulks had moeten. De eigen dataverzameling berust echter grotendeels op, jawel, persoonlijk gevraagde gegevens! Vondeling verwijst ook herhaaldelijk naar Leidse onderzoeken, waaraan 'wij een voorbeeld hadden moeten nemen' en waarvan wij geen blijk geven ze te kennen. Wat niet genoemd wordt kan echter nog wel bekend zijn. De reden dat deze onderzoeken (en zovele andere) niet genoemd zijn, is eenvoudigweg dat ze volgens ons niet voldoende aansloten bij ons onderwerp. De suggestie om kamerleden rechtstreeks te vragen naar hun carrièremotieven is door ons om methodologische redenen als irrealistisch verworpen (zie onze noot 13). Dat wij een voorbeeld hadden moeten nemen aan het Leidse verslag 'Kamers en Kamerleden' is wel erg ongelukkig gesteld: de daar vermelde vragen en antwoorden zijn te onnauwkeurig om in enige beroepsstratificatie ingepast te kunnen worden. Dat geldt ook voor de meer recente Leidse vragen.

(6) *Vergelijken met vroeger* — Vondeling stelt dat 'een vergelijking met vóór 1970 minder zinvol is'. Inderdaad. Daarom schreven wij ook: 'in hoeverre dit vroeger anders was, is onbekend en vereist een afzonderlijk onderzoek' (blz. 56).

(7) *Statusmotieven?* — Om goede redenen hebben wij herhaaldelijk benadrukt dat de feitelijke carrièrestijging, die wij bij vele oud-kamerleden constateren, niet zonder meer geïnterpreteerd mag worden als bewijs voor de aanwezigheid van carrière-motieven. Feitelijke stijging en stijgingsmotief kunnen immers twee zeer divergerende zaken zijn. Overigens mogen statusmotief en financieel motief, anders dan Vondeling doet, evenmin verzeeld worden.

Vondeling aarzelt niet tot slot 121 oud-kamerleden

'voor de geest' te halen en zich af te vragen 'hoe-velen van hen de Tweede Kamer als carrière-kanaal hebben beschouwd en gebruikt'. Deze vraag naar de carrièremotieven is door ons zorgvuldig vermeden, omdat zulke motieven zeer moeilijk onderzoekbaar blijken te zijn (zie noot 13; binnenkort in Acta Politica). Vondeling stelt: 'voor het vertrek van vrijwel alle 121 leden ken ik de reden' en hij beantwoordt zijn vraag tenslotte geruststellend: 'de Erasmianen sloegen gelukkig de plank lelijk mis'. Deze plank (het springplankmotief) is door ons nergens geslagen en kan dus ook niet misgeslagen zijn. Wellicht spelen carrièremotieven inderdaad geen rol, maar dat moet dan wel onderzocht en aangetoond worden.

Marinus van Beugen, Jaap Doek, Leen van der Sijs, Hetty Winkler

De kortste weg

van jeugdbescherming naar
jeugd-welzijnsbeleid
80 blz f 7,—

Sedert een reeks van jaren staat de nederlandse kinderbescherming bloot aan felle kritiek. Als antwoord op deze kritiek deed in 1970 een departementale nota 'Jeugdbescherming en Justitie' een poging tot een nieuwe organisatiestructuur te komen. Volgens vele kinderbeschermers bood deze een te smalle basis voor werkelijke vernieuwing. Al in 1971 werd in de bekende Veldnota van de werkgroep De Langste Dag uitgeroepen: 'Wij menen echter dat aan het schrijven van structuurnota's die angstvallig binnen het eigen departementale straatje blijven nu maar eens een eind moet komen . . .' Namens de in 1973 tot stand gekomen onafhankelijke werkgroep *De kortste weg* presenteren de samenstellers van dit boekje nu een aantal ideeën die uitdagen tot een fundamentele doorbraak vanuit de te gesloten kinderbeschermingssektor naar het (jeugd-)welzijnswerk. Hulpverlening en rechtsbescherming dienen daarvoor, naar de opvatting van de auteurs, duidelijk gescheiden te worden. *Vanuit hulpverleningsstandpunt gezien is er geen enkele reden om kinderbeschermingskinderen als een aparte categorie te behandelen.* De auteurs hebben geprobeerd hun ideeën te vertalen in aanzetten voor één of meer *ontwikkelingsprojecten*. Vergeleken met rigide structuurnota's en te vrijblijvende discussies-in-het-veld zien zij hierin 'de kortste weg' van de kinderbescherming naar jeugdwelzijnswerk.

sektor naar het (jeugd-)welzijnswerk. Hulp-ciale pedagogiek/andragogie te Nijmegen. J. E. Doek (1942) is wetenschappelijk medewerker voor jeugdrecht en jeugdbescherming aan de VU te Amsterdam. L. van der Sijs (1935), andragoog, is staf-medewerker bij het Werkorgaan Integratie Jeugdbescherming Nederland. Mevrouw H. J. Winkler-Ekel is maatschappelijk werkster, verbonden aan gezinsvoogdij Pro Juventute.

**Uitgave van Boom Meppel
verkrijgbaar in de boekhandel**